

รายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของวิสาหกิจชุมชนมันสำปะหลัง
ในเขตภาคตะวันออก

The Analysis of Value Chain of Community Enterprise
of Cassava in Thai Eastern Region.

ผู้วิจัย

นางสาวน้ำฝน ใจดี

นางสาวหทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โดยได้รับเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
งบประมาณแผ่นดินประจำปี พ.ศ. 2558

เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยการได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2558 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำงานวิจัยจนประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ ผู้เป็นที่เคารพรักยิ่ง รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความรัก กำลังใจ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือทุกด้านตลอดมา

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ และบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เป็นผลจากงานวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และครู - อาจารย์ทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

คณะผู้วิจัย

2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของผู้ประกอบการมันสำปะหลังในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาแบบแผนการจัดการของห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้ประกอบการมันสำปะหลังในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และการดำเนินงานให้ผู้ประกอบการมันสำปะหลังในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ Value Chain framework of Michael E. Porter (Competitive Advantage :1985) เป็นโครงสร้างทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์กิจกรรมในวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร โดยการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า ในกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุน ประกอบด้วยกิจกรรม 9 ด้านคือ (1) ด้านการลำเลียงขาเข้า (2) ด้านการดำเนินงานหรือการผลิต (3) ด้านการลำเลียงขาออก (4) ด้านการตลาดและการขาย (5) ด้านการบริการ (6) ด้านการจัดหา (7) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (8) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และ (9) ด้านโครงสร้างพื้นฐานของบริษัท

กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนมันสำปะหลังในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร มีจำนวน 35 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 98 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชนมันสำปะหลังในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นต่อความสามารถในกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนใน 9 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานของบริษัท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ด้านการจัดหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ด้านการลำเลียงขาเข้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ด้านการลำเลียงขาออก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 ด้านการดำเนินงานหรือการผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 ด้านการตลาดและการขาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.46 ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.42 และด้านการบริการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.41 ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคในห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของวิสาหกิจชุมชนมันสำปะหลังในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พบ ได้แก่ ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาด้านการขนส่ง

ส่วนแนวทางในการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของวิสาหกิจชุมชนมันสำปะหลังในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รัฐบาลควรมีแนวทางและนโยบายในการสนับสนุนอย่างชัดเจน อาทิเช่นการสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาฝีมือแรงงานเฉพาะด้าน เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การสนับสนุนทางด้านการตลาดและการขาย การส่งเสริม

การค้า และการพัฒนาตราสินค้า การให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินทุน การจัดหาเครื่องจักรและ
อะไหล่ การให้บริการด้านเทคนิค ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย ตลอดจนความช่วยเหลือในการ
พัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ทั้งเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการผลิต และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ
บทคัดย่อ

หน้า

ก

ข

ค